

ΧΑΡΗΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ

Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΧΩΡΙΣ ΦΙΛΤΡΑ

**139 ΛΕΞΕΙΣ-ΣΤΑΘΜΟΙ
ΓΙΑ ΝΑ ΔΕΙΣ ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΘΑΡΑ**

διόπτρα

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	11
Μήνυμα συγγραφέα.....	15
Εισαγωγή.....	21
1. Η Ζωή.....	27
2. Το Συμφέρον.....	30
3. Η Δύναμη.....	33
4. Η Λύπη.....	36
5. Η Ζήλια.....	38
6. Η Συγχώρεση.....	40
7. Η Αγάπη.....	42
8. Η Εξέλιξη.....	44
9. Η Προδοσία.....	46
10. Η Αδικία.....	48
11. Η Προσπάθεια.....	50
12. Η Αλλαγή.....	52
13. Ο Φόβος.....	54
14. Η Πραγματικότητα.....	56
15. Η Πειθαρχία.....	58
Η Δική Σου Κανονικότητα.....	28
Είμαστε Αυτό Που Μας Συμφέρει.....	30
Η Δύναμη Είναι Επικίνδυνη.....	34
Αναζητώντας Τη Λύπη Του Άλλου.....	36
Ο Μονόφθαλμος Βασιλιάς.....	38
Η Συγχώρεση Συχνά Είναι Αδυναμία.....	40
Όσο Αγαπάς Τόσο Στεναχωριέσαι.....	42
Η Εξέλιξη Δεν Θέλει Συμβιβασμούς.....	44
Οι Άνθρωποι Προδίδουν Πάντα.....	46
Η Επιβολή Του Δίκιου.....	48
Ο Καθημερινός Αγώνας.....	51
Ο Άνθρωπος Είναι Αναλώσιμος.....	52
Αυτό Δεν Λέγεται.....	54
Δεν Θέλω Να Ξέρω.....	56
Η Απειθαρχία Συνώνυμο Της Ελευθερίας.....	58

16. Η Απώλεια.....	60	Η Επιτάχυνση Των Εξελίξεων.....	60
17. Η Αξιοπρέπεια.....	62	Η Υποταγή Στον Πλούτο.....	62
18. Η Αυτογνωσία.....	64	Ξέρεις Ποιος Είσαι;.....	64
19. Το Όνειρο.....	66	Μη Ζεις Το Όνειρο.....	66
20. Η Μοναξιά.....	68	Είσαι Μόνος Σου.....	68
21. Το Τώρα.....	70	Οι Ξεκάθαροι Λογαριασμοί Σε Δυναμώνουν.....	70
22. Η Καθημερινότητα.....	72	Πούλα Τον Εαυτό Σου.....	72
23. Η Φιλία.....	74	Ανούσια Συναναστροφή.....	74
24. Η Εκδίκηση.....	76	Η Δράση Φέρνει Αντίδραση.....	76
25. Η Θέληση.....	78	Κάνε Ό,τι Πρέπει.....	78
26. Η Δημιουργία.....	80	Τα Θέλω Όλα Έτοιμα.....	80
27. Ο Πλούτος.....	82	Το Κεφάλαιο Μας Εκμεταλλεύεται.....	82
28. Το Ρίσκο.....	84	Ήταν Τυχερός, Γι' Αυτό Πέτυχε.....	84
29. Η Αποτυχία.....	86	Η Αποτυχία Σου Ανακουφίζει.....	86
30. Η Συνέπεια.....	88	«Συγγνώμη, Άργησα».....	88
31. Η Παραπλάνηση.....	90	Το Πρόσκαιρο Όφελος.....	90
32. Η Εξουσία.....	92	Δεν Θέλω Αφεντικό Στο Κεφάλι Μου.....	92
33. Η Αλήθεια.....	94	Η Αλήθεια Είναι Θέμα Οπτικής.....	94
34. Η Υπευθυνότητα.....	96	Αναλαμβάνω Την Ευθύνη.....	96
35. Το Πρέπει.....	98	Η Ζωή Είναι Ένα Πρέπει.....	99
36. Το Πάθος.....	100	Το Πάθος Για Ανθρώπους Και Υλικά Σκοτώνει.....	100
37. Το Χρήμα.....	102	Το Χρήμα Δεν Φέρνει Την Ευτυχία.....	102
38. Η Εμπειρία.....	104	Οι Βολεμένοι Είναι Επικίνδυνοι.....	104
39. Η Αλαζονεία.....	106	Μην Έχεις Αυταπάτες.....	106
40. Η Αποφασιστικότητα.....	108	Οι Παρακάμψεις Και Τα Εμπόδια Της Διαδρομής.....	108

41. Η Απόγνωση.....	110	Βρες Λύση Αμέσως.....	110
42. Η Εξάρτηση.....	112	Η Ανεξαρτησία Από Τους Ανθρώπους.....	112
43. Η Αξιοπιστία.....	114	Ο Λόγος Του Είναι Συμβόλαιο.....	114
44. Το Θάρρος.....	116	Το Θράσος Συνώνυμο Του Θάρρους.....	116
45. Η Ενσυναίσθηση.....	118	Ο Γεννημένος Νικητής.....	118
46. Η Ηγεσία.....	120	Ήταν Γραφτό Να Γίνει.....	120
47. Η Οργάνωση.....	122	Στα Όρια Του «Αυτιστικού».....	122
48. Η Φήμη.....	124	Ποιος Νομίζει Ότι Είναι;.....	124
49. Η Επιτυχία.....	126	Τίποτα Δεν Είναι Δεδομένο.....	126
50. Η Σχέση.....	128	Η Απόλυτη Ευθυγράμμιση.....	128
51. Η Δικαιολογία.....	130	Η Διακριτικότητα Τροφοδοτείται Από Τη Δειλία.....	130
52. Η Τακτική.....	132	Το Σχέδιο Δεν Αρκεί.....	132
53. Το Συναίσθημα.....	134	Ποιος Θα Πληγώσει Πρώτος;.....	134
54. Η Συμπεριφορά.....	136	Αυταρχισμός ή Δύναμη.....	136
55. Η Διαπραγμάτευση.....	139	Τα Πασίφανη Δημιουργούν Εμπιστοσύνη.....	140
56. Η Αχαριστία.....	142	Ο Αχάριστος Είναι Ο Χειρότερος Εχθρός.....	142
57. Η Τύχη.....	144	Όσο Σχεδιάζεις, Ο Θεός Γελάει.....	144
58. Η Γνώση.....	146	Η Εμπειρία Κοστίζει Ακριβά.....	146
59. Η Ευγένεια.....	148	Καλύτερα Να Μείνει Ανεξήγητο.....	148
60. Το Κύρος.....	150	Κάποιος Είναι Αυτός.....	150
61. Η Έλξη.....	152	Αναζήτησε Αμέσως Την Ουσία.....	152
62. Η Εργασία.....	154	Ο Σκοπός Της Δουλειάς.....	154
63. Η Μνήμη.....	156	Η Παλιά Καλή Εποχή.....	156
64. Η Ευγνωμοσύνη.....	158	Το Ευχαριστώ Μην Ξεχάσεις.....	158

65. Η Αυτοεκτίμηση.....	160	Σεβάσου Τον Εαυτό Σου.....	160
66. Η Καλοσύνη.....	162	Η Εποχή Των Τυφλών.....	162
67. Η Προετοιμασία.....	164	Τίποτα Στην Τύχη Του.....	164
68. Ο Σεβασμός.....	166	Η Έλλειψη Σεβασμού Είναι Μάστιγα.....	166
69. Ο Χρόνος.....	168	Ο Χρόνος Είναι Χρήμα.....	168
70. Το Ενδιαφέρον.....	170	Μη Σε Νοιάζει Τι Λένε Οι Άλλοι.....	171
71. Το Όραμα.....	172	Δεν Υπάρχει Ταβάνι.....	172
72. Η Ανέλιξη.....	174	Θέλω Να Γίνω... ..	174
73. Η Απογοήτευση.....	176	Η Υποταγή Στην Ανεπάρκεια.....	176
74. Η Κυριαρχία.....	178	Η Εκτίμηση Στον Φόβο.....	178
75. Η Σιωπή.....	180	Φύγε Από Τον Θόρυβο.....	180
76. Η Αξία.....	182	Αξίζεις Το Καλύτερο.....	182
77. Το Νόημα.....	184	«Τι Κάνεις;», «Όλα Καλά».....	184
78. Η Ταύτιση.....	186	Δεν Είμαστε Όλοι Ίδιοι.....	186
79. Η Υγεία.....	188	Το Μυαλό Θεραπεύει.....	188
80. Η Πιστότητα.....	190	Η Οικογένεια Πάνω Απ' Όλα.....	190
81. Ο Έρωτας.....	192	Ο Έρωτας Θέλει Πειθαρχία.....	192
82. Η Αντοχή.....	194	Η Αντίληψη Δεν Λήγει Ποτέ.....	194
83. Η Υπομονή.....	196	Σημασία Έχει Το Ταξίδι, Όχι Ο Προορισμός.....	196
84. Η Ελευθερία.....	198	Μην Κάνεις Αυτό Που Αισθάνεσαι.....	198
85. Το Ψέμα.....	200	Η Ψεύτικη Ισορροπία.....	200
86. Η Αμφιβολία.....	202	Τα Φαινόμενα Απατούν.....	202
87. Ο Θυμός.....	204	Ξέρεις Ποιος Είμαι Εγώ;.....	204
88. Η Αλληλεγγύη.....	206	Όλοι Είναι Φίλοι Σου.....	206
89. Το Κουράγιο.....	208	Ό,τι Δεν Σε Σκοτώνει Σε Δυναμώνει.....	208
90. Η Αφοσίωση.....	210	Τα Ρητά Της Κοινωνίας.....	210
91. Η Αυτοπεποίθηση.....	212	Ένα Πρόβλημα για Κάθε Λύση.....	212
92. Η Ειλικρίνεια.....	214	Κρυμμένοι Πίσω	

	Από Τα Λόγια.....	214
93. Η Δικαιοσύνη.....	Να Είσαι Αμείλικτος Αλλά Δίκαιος.....	216
94. Η Ουσία.....	Οι Ανούσιοι Ουσιαστικοί.....	218
95. Η Ισορροπία.....	Η Κόκκινη Γραμμή.....	220
96. Η Ελπίδα.....	Δεν Υπάρχει Ανεπανόρθωτη Ζημιά.....	222
97. Η Ειρήνη.....	Η Εσωτερική Επανάσταση.....	224
98. Η Τόλημη.....	Η Ηττοπάθεια Προκαλεί Δυστυχία.....	226
99. Η Ταπεινότητα.....	Δεν Πρέπει Να Είσαι Καλός Με Κανέναν Όσο Ανεβαίνεις.....	228
100. Η Πίστη.....	Η Πίστη Μας Σε Κίνδυνο.....	230
101. Η Απόφαση.....	Ο Κοντόφθαλμος Σύμβουλος.....	232
102. Η Προσαρμογή.....	Συνδύασε Τις Εξελίξεις.....	235
103. Η Εγκράτεια.....	Μια Φορά Ζεις, Κάνε Αυτό Που Θες.....	237
104. Η Τελειότητα.....	Η Απαίτηση Για Το Απόλυτο.....	239
105. Η Χημεία.....	Η Τεχνητή Χημεία.....	241
106. Η Αυθεντικότητα.....	Η Απομίμηση Συμφέρει.....	244
107. Ο Πόνος.....	Τα Απολύτως Απαραίτητα.....	246
108. Η Υστεροφημία.....	Η Κληρονομιά Που Αφήνεις.....	248
109. Ο Στόχος.....	Τα Θέλω Όλα.....	250
110. Η Διάρκεια.....	Ό,τι Φροντίζεις Σε Φροντίζει.....	252
111. Η Ανιδιοτέλεια.....	Η Ανταμοιβή Εξελίσσει.....	254
112. Η Έμπνευση.....	Η Καθημερινή Μάχη Με Τους Βαριεστημένους.....	256
113. Η Συνάντηση.....	Η Χαμένη Συνάντηση.....	258
114. Η Επίπτωση.....	Εσύ Φταις.....	260
115. Η Αδιαφορία.....	Το Μίσος Έρχεται Από Κάτω.....	263
116. Η Υπόσχεση.....	Οι Ψεύτικες Υποσχέσεις.....	265
117. Η Επιμονή.....	Ο Επιμένων Νικά.....	267

118. Η Συναλλαγή.....	269	Ό,τι Δίνεις Παίρνεις.....	269
119. Η Ευθύτητα.....	271	Δεν Υπάρχει Χρόνος Για Χάσιμο.....	272
120. Η Διορατικότητα.....	273	Μην Αφήνεις Τίποτα Να Πέφτει Κάτω.....	273
121. Η Μετάνοια.....	275	Μη Μετανιώνεις Για Τίποτα...	275
122. Η Μεθοδικότητα.....	277	Άνοιξε Λογαριασμούς Με Αυτούς Από Τους Οποίους Εξαρτάσαι.....	278
123. Η Απάτη.....	279	Απατάτε Αλλήλους.....	279
124. Η Ανατροπή.....	281	Τίποτα Δεν Είναι Δεδομένο...	281
125. Η Ανθεκτικότητα.....	283	Η Αχίλλειος Πτέρνα.....	284
126. Η Διεκδίκηση.....	285	Πάρε Τη Ζωή Στα Χέρια Σου...	285
127. Η Στρατηγική.....	287	Μη Δίνεις Χρόνο.....	288
128. Η Απόλαυση.....	289	Όταν Δουλεύεις, Μη Χάνεις Χρόνο.....	290
129. Το Ταξίδι.....	291	Το Ταξίδι Επιμηκύνει Τη Ζωή.....	292
130. Η Συντροφικότητα.....	293	Η Ανάγκη Που Σε Καθλώνει.....	293
131. Η Γοητεία.....	295	Η Γοητεία Δεν Συμφέρει.....	295
132. Η Υστεροβουλία.....	297	Όλοι Κάτι Ζητάνε.....	298
133. Το Αποτέλεσμα.....	300	Η Σκέψη Είναι Αδιάφορη.....	301
134. Η Επιλογή.....	302	Η Τεχνητή Διέξοδος.....	303
135. Η Φαντασία.....	304	Το Πυροτέχνημα Που Καίει...	305
136. Η Εμπιστοσύνη.....	307	Η Ταύτιση Ξεκλειδώνει.....	307
137. Η Οικογένεια.....	309	Η Οικογένεια Είναι Πρότζεκτ.....	309
138. Η Μητέρα.....	311		
139. Ο Πατέρας.....	312		
Αφιέρωση.....	315		
Επίλογος.....	321		
Ευχαριστίες.....	323		
Ο συγγραφέας.....	324		

Πρόλογος

Αυτό το βιβλίο δεν γράφτηκε για να χαϊδέψει συνειδήσεις. Δεν γράφτηκε για να προσφέρει παρηγοριά, ούτε για να ντύσει την πραγματικότητα με ωραία λόγια. Γράφτηκε για να μπει κάτω από το δέρμα σου, να σε ταρακουνήσει, να σε αναγκάσει να κοιτάξεις τη ζωή χωρίς ψευδαίσθηση, χωρίς ρομαντισμό, χωρίς τη μάσκα που βάζει η κοινωνία για να αισθανόμαστε όλοι πιο άνετα μέσα στη μετριότητά μας.

Ζούμε σε μια εποχή όπου όλοι θέλουν να φαίνονται «καλοί», «ευγενικοί», «ισορροπημένοι». Όμως πίσω από τα χαμόγελα, η αλήθεια είναι πιο ωμή από ποτέ: Οι περισσότεροι σκέφτονται μόνο τον εαυτό τους, δεν έχουν φιλοδοξία, δεν έχουν στόχους και δεν ενδιαφέρονται πραγματικά για κανέναν. Το ψέμα κυκλοφορεί πιο ελεύθερα από την αλήθεια, η επιφάνεια έχει νικήσει το βάθος και η προσπάθεια θεωρείται χάσιμο χρόνου.

Αυτό το βιβλίο ξεγυμνώνει τον άνθρωπο. Όχι τον ιδανικό άνθρωπο που παρουσιάζει η κοινωνία, αλλά αυτόν που πραγματικά υπάρχει: τον ζηλιάρη, τον αχάριστο, τον κοντόφθαλμο, τον βολεμένο, τον αδύναμο που παριστάνει τον δυνατό, και τον δυνατό που φοβάται τη δύναμή του. Εδώ θα δεις κατάματα την πραγματικότητα: Οι περισσότεροι άνθρωποι δεν θέλουν να βελτιωθούν, θέλουν απλώς να νιώθουν λιγότερο άσχημα για τη στασιμότητά τους.

Αυτό το βιβλίο γεννήθηκε από την ανάγκη να μπει τάξη μέσα σε αυτό το χάος. Να ειπωθούν πράγματα που όλοι σκέφτονται, αλλά κανείς δεν τολμάει να παραδεχτεί. Δεν φιλοδοξεί να σου μάθει κάτι που δεν ξέρεις, φιλοδοξεί να σε κάνει να θυμηθείς αυτά που έχεις θάψει για να μοιάζεις «κανονικός» σε έναν κόσμο που έχει χάσει τον προσανατολισμό του.

Εδώ δεν θα διαβάσεις θεωρίες αυτοβελτίωσης ούτε φιλοσοφίες για το πώς «να είσαι ο καλύτερος εαυτός σου». Θα δεις ξεκάθαρα αυτό που πραγματικά κινεί τους ανθρώπους: συμφέρον, φόβος, ανάγκη, φιλοδοξία, ζήλια, δύναμη, αδυναμία. Θα δεις πως οι σχέσεις δεν είναι ρομαντικές συμπτώσεις, αλλά αλληλεπιδράσεις συμφερόντων. Πως η επιτυχία δεν είναι θέμα τύχης αλλά σχεδιασμού. Πως η αποτυχία δεν έρχεται τυχαία, αλλά χτίζεται με χρόνια αναβλητικότητας. Πως η ζωή δεν χαρίζεται σε κανέναν, απαιτεί ανταλλάγματα.

Το βιβλίο αυτό δεν γράφτηκε για να σε κάνει να νιώσεις καλύτερα. Γράφτηκε για να σε εξοπλίσει. Για να σε στριμώξει εκεί που κρύβεις τις αλήθειες σου, να σου δείξει πόσα ανέχεσαι ενώ δεν πρέπει, πόσα δίνεις χωρίς λόγο, πόσο συχνά γίνεσαι θεατής στη δική σου ζωή. Είναι κάλεσμα να πάρεις τον έλεγχο με τρόπο ωμό, πειθαρχημένο και απόλυτο. Να διαλέξεις ποιος είσαι και όχι ποιος προσποιείσαι ότι είσαι.

Αν περιμένεις ένα βιβλίο που θα σου πει ότι όλα φτιάχνουν με θετική σκέψη, άνοιξες το λάθος. Αν όμως θες ένα βιβλίο που θα σου μιλήσει όπως θα σου μιλούσε ένας άνθρωπος που σε σέβεται πραγματικά, χωρίς στρογγυλέματα, χωρίς φόβο, χωρίς ωραιοποιήσεις, τότε είσαι στο σωστό.

Θα βρεις κεφάλαια που μιλούν για τον φθόνο, για τη δειλία, για τη μετριότητα που έχει γίνει κανονικότητα, για την τάση να κατηγορούμε τους άλλους αντί να δούμε τον εαυτό μας.

Θα διαβάσεις για την πειθαρχία, όχι ως αρετή αλλά ως όπλο. Για την αλήθεια, όχι ως αξία αλλά ως εργαλείο ισχύος.

Για το συναίσθημα, όχι ως δώρο αλλά ως παγίδα αν το αφήσεις ασύδοτο.

Θα δεις πως η αδυναμία δεν είναι αυτό που φαίνεται. Πολλοί «ήρεμοι», «καλοί» και «ευγενικοί» άνθρωποι κρύβουν μέσα τους θυμό, ζήλια και αναβλητικότητα. Και θα καταλάβεις πως η δύναμη επίσης δεν είναι αυτό που νομίζεις: Δεν σχετίζεται με χρήματα ή επιτυχίες, αλλά με το αν μπορείς να πεις όχι, αν μπορείς να αντέξεις τη μοναξιά, αν μπορείς να μη μοιράζεσαι τη ζωή σου με όποιον απλώς βρέθηκε μπροστά σου.

Σε αυτό το βιβλίο θα συναντήσεις έννοιες όπως:

- η αξία της φήμης,
- ο κίνδυνος της δύναμης,
- το μίσος που έρχεται από κάτω,
- ο αχάριστος ως ο χειρότερος εχθρός,
- το ότι ο άνθρωπος είναι αναλώσιμος,
- πως η σκέψη χωρίς αποτέλεσμα είναι αδιάφορη,
- τι σημαίνει πραγματικά σχέδιο και τι σημαίνει τακτική,
- η παγίδα του νεοπλουτισμού,
- η μοναξιά ως τίμημα της ανεξαρτησίας,
- γιατί οι βολεμένοι είναι επικίνδυνοι,
- πώς οι λέξεις που δεν είπαμε μπορούν να αλλάξουν ολόκληρη τη ζωή μας.

Το βιβλίο αυτό δεν είναι οδηγός. Οδηγίες ακολουθούν όσοι δεν θέλουν να πάρουν ευθύνη. Εδώ δεν θα βρεις κανόνες. Θα βρεις καθρέφτες. Και οι καθρέφτες δεν είναι ποτέ ευγενικοί. Όλη η ουσία αυτού του έργου χτίστηκε στη συνάντηση δύο κόσμων: της λογικής και της ψυχής. Η λογική προστατεύει, η ψυχή κατευθύνει και μόνο όταν συνεργαστούν, σταματάς να είσαι έρμαιο των συγκυριών και γίνεσαι δημιουργός. Αν

αφήσεις το βιβλίο να σε διαπεράσει, όχι να το διαβάσεις, αλλά να το αντέξεις, θα αλλάξεις τρόπο σκέψης. Θα μάθεις να βλέπεις πίσω από τα λόγια, πίσω από τα χαμόγελα, πίσω από τις δήθεν προθέσεις. Θα μάθεις να ξεχωρίζεις την ευκαιρία από την παγίδα, τον σύμμαχο από τον αχάριστο, το πρόσκαιρο όφελος από αυτό που έχει αξία.

Και τελικά θα καταλάβεις κάτι που πολλοί δεν θα παραδεχτούν ποτέ: Η ζωή δεν σε περιμένει. Δεν σε λυπάται. Δεν σε επιβραβεύει για την προσπάθεια. Σε ανταμείβει μόνο για το αποτέλεσμα. Εδώ μέσα θα γνωρίσεις τη ζωή όπως είναι, όχι όπως την περιγράφουν. Κυνική, απαιτητική, άδικη, αλλά και βαθιά δίκαιη με όσους δεν φοβούνται να τη δουν κατάματα. Θα μάθεις αυτό που η κοινωνία αποφεύγει να πει: Η ψυχή και το μυαλό πρέπει να δουλεύουν μαζί, όχι εναλλάξ. Μόνο τότε σταματάς να επιβιώνεις και αρχίζεις να προχωράς.

Μήνυμα συγγραφέα

Το βιβλίο αυτό δεν γράφτηκε για να παρηγορήσει ούτε για να χαϊδέψει συνειδήσεις.

Γράφτηκε για να ξεμπροστιάσει την πραγματικότητα, τη δική μου και τη δική σου.

Γράφτηκε γιατί κουράστηκα να ζω μέσα στη χρυσόσκονη της υποκρισίας.

Οι άνθρωποι μιλούν πολύ και εννοούν ελάχιστα.

Οι λέξεις έχουν γίνει φθηνά εργαλεία συμφέροντος, όχι φορείς ουσίας.

Το 2014 ήταν το σημείο καμπής.

Ο θάνατος του πατέρα μου βύθισε τα πάντα.

Η εταιρεία που κάποτε είχε τζίρο 90 εκατομμύρια είχε κατακυλήσει στα 4.

Η κρίση και τα capital controls έκαναν την Ελλάδα πεδίο μάχης.

Οι οικογενειακές ισορροπίες διαλύθηκαν, γιατί είχαν βασιστεί πάνω του.

Έμεινα στη μέση ενός ναυαγίου και το μόνο που ένιωθα ήταν ευθύνη.

Ευθύνη να αποδείξω ότι δεν είμαι μια ακόμα αποτυχημένη «δεύτερη γενιά».

Κληρονόμησα μόνο το όνομα και τη φήμη του, τίποτα άλλο.

Έκανα αποποίηση κληρονομιάς στα χαρτιά, αλλά όχι στην ψυχή.

Και με αυτά τα ελάχιστα ξεκίνησα να χιτίζω από το μηδέν.
Στην αρχή φόρεσα προσωπίο.

Έπρεπε. Αν έδειχνα αδυναμία, θα με κατάπιναν.

Τα «κοράκια» δεν περιμένουν, επιτίθενται.

Έπνιξα τα συναισθήματά μου, έκρυψα φόβους και ρωγμές.

Ό,τι με βάραινε το πάλευα μόνος μου, γιατί ήξερα πως κανείς δεν μπορεί να σε βοηθήσει αν πρώτα δεν βοηθήσεις τον εαυτό σου να σταθεί όρθιος.

Πέρασα χρόνια που δεν θα ήθελα να ξαναζήσω, αλλά ήταν τα χρόνια που με έφτιαξαν.

Η δύναμη δεν γεννιέται σε στιγμές άνεσης.

Γεννιέται στη φωτιά. Σήμερα δεν έχω να αποδείξω τίποτα σε κανέναν. Δεν είμαι «η συνέχεια κάποιου».

Είμαι ο εαυτός μου και αυτό το κέρδισα με ρίσκα και αποφάσεις που θα τρόμαζαν άλλους.

Σεβασμός στο παρελθόν δεν σημαίνει να δηλώνεις «η συνέχεια κάποιου». Αυτές είναι ατάκες για κοινωνικές συζητήσεις και οικογενειακά τραπέζια. Ο πραγματικός σεβασμός δεν φαίνεται στα λόγια, φαίνεται στη συνέπεια, στη δουλειά και στην εξέλιξη.

Η ζωή είναι ένας προσωπικός δρόμος. Κανένας δεν κάνει τίποτα για κανέναν, απλώς παραδίδει τη σκυτάλη και ο επόμενος πρέπει να τη μεταφέρει για τον επόμενο γύρο.

Σεβασμός είναι να μην αφήνεις όσα παρέλαβες να ξεθωριάσουν.

Αν είσαι ρομαντικός και θέλεις να μείνεις έτσι, καλύτερα να μη διαβάσεις αυτό το βιβλίο.

Οι σελίδες του δεν είναι για λεπτές ισορροπίες.

Εδώ τα πράγματα λέγονται ωμά.

Όπως είναι. Το βιβλίο αυτό μου πήρε 28 μήνες.

Γράφτηκε ξημερώματα, όταν ο ύπνος δεν με έπιανε από τις ανησυχίες.

Γράφτηκε σε αεροπλάνα, σε αεροδρόμια, σε αυτοκίνητα ανάμεσα σε συναντήσεις.

Γράφτηκε λίγο λίγο, κάτω από στιγμές θυμού, απογοήτευσης, διαύγειας και συνειδητοποίησης.

Γράφτηκε επειδή ζούμε σε έναν κόσμο που αλλάζει γρήγορα και ρηχά, και δεν θέλω τα παιδιά μου να μεγαλώσουν σε ψευδαίσθηση.

Κάποιοι διαβάζοντας τις απόψεις μου θα με πουν ρηχό, κυνικό ή δυστυχισμένο.

Ξέρω ήδη ποιοι θα το πουν: αυτοί που περιγράφω μέσα στο βιβλίο ως παράδειγμα προς αποφυγήν. Όσοι ζουν με αυταπάτες, όσοι φοράνε μάσκες, όσοι δεν αντέχουν αλήθειες που δεν τους συμφέρουν.

Δεν γράφω για αυτούς.

Είμαι περήφανος για αυτό το βιβλίο.

Είναι κατάθεση αλήθειας, όχι συναισθημάτων.

Είναι παρακαταθήκη για τους τρεις γιους μου, τον Γιώργο, τον Χάρη και τον Άγγελο, και για κάθε άνθρωπο που έχει το θάρρος και θέλει να δει τον κόσμο χωρίς φίλτρα.

Αν το αντέχεις, διάβασέ το.

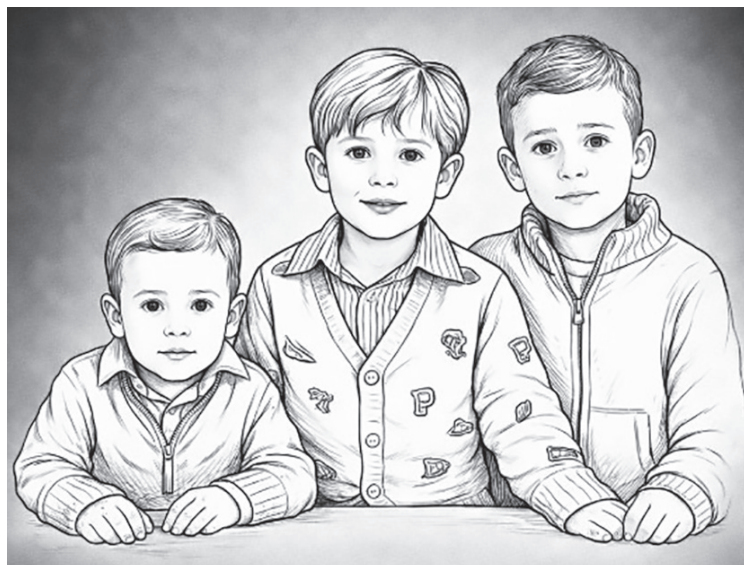
Αν όχι, άσ' το.

Η αλήθεια δεν είναι για όλους.

Χάρης Πολίτης

Αυτό το βιβλίο γράφτηκε για τα παιδιά μου.

Όχι για να με δικαιολογήσει ούτε για να με εξωραΐσει, αλλά για να τους αφήσει κάτι αληθινό όταν δεν θα είμαι δίπλα τους να το πω με λόγια. Γράφτηκε για να μάθουν νωρίς αυτά που η ζωή συνήθως διδάσκει αργά και με πόνο. Για να καταλάβουν ότι ο κόσμος δεν είναι δίκαιος, αλλά είναι προβλέψιμος, αν τον κοιτάξεις χωρίς ψευδαισθήσεις. Δεν τους γράφω παραμύθια, τους γράφω εργαλεία. Για να στέκονται όρθιοι, να μη ζητούν άδεια για να υπάρξουν, να αγαπούν χωρίς να χάνονται και να σκέφτονται πριν πιστέψουν. Αυτό το βιβλίο είναι μια εξομολόγηση, μια προειδοποίηση και μια κληρονομιά μαζί. Για να μη χρειαστεί να μάθουν με τον δύσκολο τρόπο όσα εγώ έμαθα έτσι.

Εισαγωγή

Το βιβλίο που κρατάς δεν γράφτηκε για να σου δώσει ελπίδα. Η ελπίδα είναι εύκολη. Τη μοιράζουν παντού.

Γράφτηκε για να σου πάρει τις δικαιολογίες.

Δεν είναι ένα ακόμη κείμενο αυτοβελτίωσης ούτε μια συλλογή ωραίων σκέψεων για να νιώσεις καλύτερα πριν κοιμηθείς. Είναι ένα βιβλίο που λειτουργεί αντίστροφα: Σε κρατά ξύπνιο. Σε αναγκάζει να δεις πράγματα που προσπερνάς. Να παραδεχτείς όσα αποφεύγεις. Να σταθείς απέναντι σε αλήθειες που δεν είναι κοινωνικά αποδεκτές, αλλά είναι καθημερινά παρούσες.

Ζούμε σε μια εποχή όπου όλοι μιλούν για αξίες, συναίσθημα, αυθεντικότητα και ανθρωπιά, αλλά ελάχιστοι ζουν με βάση αυτά. Οι περισσότεροι τα χρησιμοποιούν σαν εργαλεία. Σαν ρόλους. Σαν μάσκες. Το βιβλίο αυτό δεν προσποιείται ότι δεν το βλέπει. Το ονομάζει.

Εδώ δεν θα διαβάσεις τι «θα έπρεπε» να είναι ο κόσμος.

Θα διαβάσεις πώς είναι.

Οι ανθρώπινες σχέσεις δεν είναι αγνές από τη φύση τους. Οι συνεργασίες δεν βασίζονται στην καλοσύνη. Οι φιλίες δεν αντέχουν χωρίς ανταλλάγματα. Ακόμα και το συναίσθημα, όσο κι αν πονάει να το παραδεχτούμε, επηρεάζεται από ανάγκες, φόβους, ισορροπίες δύναμης. Όχι πάντα συνειδητά. Αλλά πάντα υπαρκτά.

Το βιβλίο αυτό ξεγυμνώνει λέξεις που έχουμε εξιδανικεύσει

και τις επαναφέρει στη φυσική τους διάσταση. Δύναμη. Συμφέρον. Διαπραγμάτευση. Σεβασμός. Αξιοπιστία. Προδοσία. Ευθύνη. Μοναξιά. Δεν τις ωραιοποιεί. Δεν τις καταδικάζει. Τις τοποθετεί εκεί που πραγματικά λειτουργούν: μέσα στη ζωή, όχι στα συνθήματα.

Δεν γράφτηκε από κάποιον που παρατηρεί τον κόσμο από απόσταση. Γράφτηκε μέσα από τριβή, σύγκρουση, απώλεια, επανατοποθέτηση. Από εκεί που οι λέξεις έχουν κόστος και οι αποφάσεις αφήνουν σημάδια. Από τον δρόμο που δεν συγχωρεί την αφέλεια και δεν χαρίζεται στη μετριότητα.

Αυτό το βιβλίο δεν χαρίζεται ούτε στον αναγνώστη.

Δεν θα σου πει ότι «φταίνει οι άλλοι».

Δεν θα σου πει ότι «έκανες ό,τι μπορούσες».

Θα σου θυμίσει ότι πάντα μπορούσες περισσότερα.

Θα σε φέρει αντιμέτωπο με την ευθύνη του εαυτού σου. Με το γεγονός ότι οι περισσότερες αποτυχίες ντύνονται με ωραία λόγια για να γίνονται ανεκτές. Ότι πολλές ήττες βαφτίζονται επιλογές. Και ότι η κοινωνία επιβραβεύει όσους λένε αυτό που θέλουμε να ακούσουμε, όχι αυτό που ισχύει.

Εδώ, όμως, δεν υπάρχει τέτοια πρόθεση.

Η γραφή είναι άμεση, κοφτή, χωρίς περιθώρια παρερμηνείας. Γιατί η αλήθεια, όταν ειπωθεί καθαρά, δεν χρειάζεται επεξήγηση. Χρειάζεται μόνο θάρρος. Και αυτό το βιβλίο ζητά θάρρος από εσένα.

Θάρρος να δεχτείς ότι ο κόσμος δεν λειτουργεί με δικαιοσύνη αλλά με ισορροπίες.

Θάρρος να καταλάβεις ότι το αποτέλεσμα μετράει περισσότερο από την πρόθεση.

Θάρρος να παραδεχτείς ότι πολλές φορές κι εσύ κινήθηκες από συμφέρον, φόβο ή ανάγκη επιβεβαίωσης.

Δεν είναι κατηγορία. Είναι διαπίστωση.

Το βιβλίο αυτό δεν σε καλεί να γίνεις σκληρός. Σε καλεί

να γίνεις καθαρός. Να ξέρεις γιατί κάνεις ό,τι κάνεις. Να μην κρύβεσαι πίσω από ωραίες λέξεις. Να μην παραδίδεις τη σκέψη σου σε κοινωνικά ρητά που δημιουργήθηκαν για να ηρεμούν τους αδύναμους.

Αν διαβάσεις αυτό το βιβλίο σωστά, δεν θα βγεις πιο «καλός».

Θα βγεις πιο συνειδητοποιημένος. Και αυτό έχει κόστος.

Η αφύπνιση δεν είναι ευχάριστη διαδικασία. Σου στερεί την άνεση της άγνοιας. Σε απομακρύνει από όσους ζουν καλύτερα όταν κοιμούνται. Αλλά σου δίνει κάτι πιο σπάνιο: έλεγχο. Σκέψη. Θέση.

Αν είσαι έτοιμος να δεις πίσω από τις λέξεις, τότε συνέχισε.

Αν όχι, κλείσε το βιβλίο εδώ. Η αλήθεια δεν κυνηγά κανέναν. Απλώς περιμένει ποιος θα αντέξει να την κοιτάξει. Αν συνεχίζεις να διαβάζεις, σημαίνει ότι κάτι μέσα σου ήδη ενοχλήθηκε.

Και αυτό είναι καλό σημάδι.

Οι περισσότεροι άνθρωποι κλείνουν ένα βιβλίο όταν δεν τους χαϊδεύει. Όταν δεν επιβεβαιώνει τις επιλογές τους. Όταν δεν τους προσφέρει έναν εύκολο ένοχο για όσα δεν πέτυχαν. Το βιβλίο αυτό δεν θα σου δώσει τέτοια διέξοδο. Δεν θα σου μιλήσει για «κακές εποχές», «λάθος ανθρώπους» ή «άδικες συγκυρίες» ως βασικές αιτίες αποτυχίας. Θα σου δείξει κάτι πιο δύσκολο να χωνευτεί: ότι ο κόσμος λειτουργεί όπως λειτουργεί γιατί οι άνθρωποι το επιτρέπουν. Και πρώτα απ' όλα, γιατί το επιτρέπεις εσύ.

Η κοινωνία δεν είναι χαλασμένη. Είναι απολύτως λειτουργική. Απλώς δεν λειτουργεί με βάση όσα λέει δημόσια.

Λειτουργεί με συμφέρον, φόβο, δύναμη, εικόνα, αποτέλεσμα. Όλα τα υπόλοιπα είναι περιτύλιγμα. Λέξεις για δημόσια κατανάλωση. Λόγια για να περνά η ώρα και να κοιμούνται ήσυχoi όσοι δεν θέλουν να πάρουν θέση. Αυτό το βιβλίο δεν ενδιαφέρεται για το περιτύλιγμα. Πηγαίνει κατευθείαν στον πυρήνα.

Θα διαβάσεις για σχέσεις που δεν είναι τόσο αθώες όσο παρουσιάζονται. Για ανθρώπους που μιλούν για αξίες, αλλά λειτουργούν με ζυγαριά. Για συγγνώμες που δίνονται χωρίς κόστος και συγχωρέσεις που γίνονται από αδυναμία. Για καλοσύνη που χρησιμοποιείται ως τακτική και σιωπή που βαφτίζεται ωριμότητα. Για φιλοδοξία που δαιμονοποιείται από όσους δεν τόλμησαν ποτέ.

Εδώ δεν υπάρχει χώρος για αυταπάτες. Η αγάπη δεν σε σώζει, αν δεν έχεις μυαλό. Το μυαλό δεν σε πάει μακριά, αν δεν αντέχεις την πίεση. Η ηθική δεν έχει καμία αξία, αν δεν συνοδεύεται από πράξεις.

Και η αλήθεια δεν ενδιαφέρει κανέναν, αν δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί. Αυτά δεν γράφονται για να σοκάρουν. Γράφονται γιατί ισχύουν.

Το βιβλίο αυτό δεν σου ζητά να γίνεις κυνικός. Ο κυνισμός είναι στάση άμυνας. Σου ζητά να γίνεις ρεαλιστής. Να βλέπεις καθαρά. Να καταλαβαίνεις πότε κάποιος σε πλησιάζει από ανάγκη, πότε από συμφέρον και πότε από πραγματική σύμπτωση πορείας. Να διακρίνεις πότε μια σχέση χτίζει και πότε απλώς καταναλώνει χρόνο, ενέργεια και ψυχή.

Θα διαπιστώσεις ότι πολλά από όσα θεωρούσες δεδομένα δεν είναι. Ότι οι ρόλοι αλλάζουν εύκολα. Ότι οι άνθρωποι εξελίσσονται ή εξαφανίζονται με βάση τη χρησιμότητά τους. Ότι η φήμη προηγείται της ουσίας και πολλές φορές την αντικαθιστά. Και ότι, τελικά, δεν κρίνεται από το τι ένιωσες, αλλά από το τι άφησες πίσω.

Το πιο επικίνδυνο ψέμα που λέμε στους εαυτούς μας είναι ότι «έχουμε χρόνο». Χρόνο να σκεφτούμε, να αποφασίσουμε, να αλλάξουμε. Η πραγματικότητα είναι πιο ωμή: Κάθε μέρα που περνά χωρίς κατεύθυνση, χωρίς αποτέλεσμα, χωρίς ευθύνη, δεν είναι ουδέτερη. Είναι απώλεια. Και η απώλεια δεν αναπληρώνεται με προθέσεις.

Αυτό το βιβλίο δεν σε καλεί να ζήσεις γρήγορα. Σε καλεί να ζήσεις συνειδητά. Να επιλέγεις. Να ζυγίζεις. Να αναλαμβάνεις το κόστος των επιλογών σου χωρίς να το μεταθέτεις αλλού. Γιατί ό,τι δεν πληρώνεις σήμερα θα σ' το χρεώσει η ζωή αύριο με τόκο.

Δεν υπάρχουν αθώοι παρατηρητές. Ή συμμετέχεις ή παρσύρεσαι. Ή οδηγείς ή σε πηγαίνουν.

Και αν κάτι πρέπει να γίνει ξεκάθαρο από την αρχή, είναι αυτό: Το βιβλίο αυτό δεν γράφτηκε για να συμφωνήσεις μαζί του. Γράφτηκε για να σε αναγκάσει να πάρεις θέση. Απέναντι στον κόσμο. Απέναντι στους άλλους. Απέναντι στον ίδιο σου τον εαυτό.

Γιατί στο τέλος, όταν φύγουν τα λόγια, τα συναισθήματα και οι δικαιολογίες, μένει μόνο ένα πράγμα: το αποτύπωμα. Και αυτό δεν το διαμορφώνουν όσα είπες ότι πίστευες, αλλά όσα έκανες όταν κανείς δεν σε χειροκροτούσε.

Αν είσαι έτοιμος να διαβάσεις χωρίς να προστατεύεις τον εαυτό σου, συνέχισε.

Αν όχι, δεν πειράζει.

Η αφύπνιση δεν είναι για όλους.

Είναι μόνο για όσους αντέχουν να χάσουν τις ψευδαισθήσεις τους.

1

Η Ζωή

Η ζωή δεν είναι ρομαντική ιστορία. Δεν είναι παραμύθι με εγγυημένο τέλος ούτε μια πορεία που χαράζεται με δίκαιους κανόνες. Η ζωή είναι συμφωνία χωρίς υπογραφή, χωρίς όρους, χωρίς εγγυήσεις. Σε τοποθετεί στη σκηνή χωρίς να σε ρωτήσει, σε αναγκάζει να παίξεις ρόλους που δεν διάλεξες, και σου αλλάζει το σενάριο την ώρα που νομίζεις πως το έμαθες. Ο κόσμος συχνά πουλάει την ψευδαίσθηση ότι έχουμε τον απόλυτο έλεγχο, η αλήθεια όμως είναι ότι μπορούμε να επηρεάσουμε λίγα και να υποστούμε πολλά.

Κάποιοι ξεκινούν με όλα στα χέρια τους και στο τέλος μένουν άδειοι. Άλλοι γεννιούνται χωρίς τίποτα και χτίζουν έναν κόσμο από το μηδέν. Η ζωή δεν δίνει ίσες ευκαιρίες, δίνει απλώς ευκαιρίες. Κι αυτές δεν φτάνουν σε όποιον τις χρειάζεται, αλλά σε όποιον βρίσκεται τη σωστή στιγμή στο σωστό σημείο, με τη σωστή προετοιμασία.

Η ζωή ανταμείβει εκείνους που δεν περιμένουν. Που δεν ψάχνουν δικαιολογίες, που δεν επιτρέπουν στις δυσκολίες να τους καθορίσουν. Η ευτυχία δεν είναι προκαθορισμένο δώρο, είναι άθλημα επιβίωσης. Όποιος δεν μάχεται χάνει από τον πρώτο γύρο. Οι πτώσεις είναι δεδομένες, το θέμα είναι πόσες από αυτές θα σε κρατήσουν στο πάτωμα. Η αξία μετριέται όχι στο πόσα έχεις, αλλά στο πόσα άντεξες χωρίς να γίνεις λιγότερος.

Η ζωή σε αναγκάζει να αποχωριστείς. Ανθρώπους, συνήθειες, όνειρα που νόμιζες πως θα κρατούσαν για πάντα. Όλα όσα αγαπάς έχουν ημερομηνία λήξης, όσο πιο γρήγορα το καταλάβεις, τόσο πιο αληθινά θα τα ζήσεις. Η απώλεια δεν

είναι εξαίρεση, είναι ο κανόνας. Κι όσο πιο πολύ προσπαθείς να κρατήσεις κάτι σφιχτά, τόσο πιο εύκολα μπορεί να χαθεί. Ο χρόνος δεν σταματά για κανέναν.

Η ζωή όμως, όσο σκληρή κι αν είναι, σου δίνει κάτι αδιαπραγμάτευτο: τη δυνατότητα της επιλογής. Μπορεί να μη διαλέγεις τι σου συμβαίνει, αλλά διαλέγεις πώς θα αντιδράσεις. Μπορεί να μη διαλέγεις από πού ξεκινάς, αλλά διαλέγεις πού θα φτάσεις. Κι εκεί βρίσκεται το μόνο αληθινό νόημα: στο δικαίωμα να διαμορφώσεις τον εαυτό σου μέσα στην αδικία, την αβεβαιότητα και την τυχαιότητα της ύπαρξης.

Η ζωή είναι σκληρή, αλλά δίκαιη με τον δικό της τρόπο: Δεν χαρίζεται σε κανέναν. Ο καθένας παίρνει ό,τι διεκδικεί, ό,τι παλεύει, ό,τι δεν φοβάται να χάσει. Η ζωή δεν αγαπά τους δειλούς, τους παρακάμπτει. Η ζωή προχωράει, είτε την ακολουθείς είτε μένεις πίσω.

Κι αν υπάρχει ένα συμπέρασμα για όλα αυτά, είναι το εξής: Η ζωή δεν έρχεται να σου δώσει, έρχεται να σε δοκιμάσει.

Η Δική Σου Κανονικότητα

Η κανονικότητα δεν είναι κάτι που «υπάρχει» γύρω σου. Είναι κάτι που χτίζεις εσύ και μόνο εσύ.

Ό,τι θεωρείς σήμερα δεδομένο, κάποιος άλλος πριν το επέβαλε ως λογική, ως τρόπο ζωής, ως «έτσι είναι». Εσύ όμως δεν ήρθες να ζήσεις με τα δικά τους δεδομένα.

Η δική σου κανονικότητα ξεκινά από τη σκέψη σου.

Αν οι σκέψεις σου είναι δανεικές, η ζωή σου θα είναι κι αυτή δανεική.

Πρέπει να δημιουργήσεις πρώτα τον εσωτερικό σου κόσμο όπως εσύ τον θέλεις, γιατί μόνο έτσι θα έχεις το θάρρος να χτίσεις και τον εξωτερικό όπως τον έχεις φανταστεί.

Οι πολλοί μπερδεύουν το «κανονικό» με το «συνηθισμένο». Συνηθισμένο είναι ό,τι κάνουν όλοι επειδή έτσι βολεύει. Κανονικό είναι αυτό που έχει νόημα για σένα, αυτό που μπορείς να υποστηρίξεις, να συνεχίσεις, να εξελίξεις.

Η κοινωνία βαφτίζει «περίεργο» όποιον ξεφεύγει από την ευθεία γραμμή. Όχι επειδή δεν είναι κανονικός, αλλά επειδή χαλάει τη δική τους ψευδαίσθηση ότι όλα πρέπει να γίνονται «όπως τα ξέρουμε».

Αν υποχωρήσεις σε αυτό, χάνεσαι. Αν υιοθετήσεις το δικό τους «μέτρο», η ζωή σου μικραίνει για να χωρέσει στα όρια των άλλων.

Γι' αυτό η κανονικότητα πρέπει να είναι δική σου.

Να αποφασίζεις εσύ τι αντέχεις, τι κυνηγάς, τι αφήνεις, τι χτίζεις. Να μη ζητάς έγκριση ούτε να ψάχνεις αποδοχή.

Να ζεις με βάση αυτό που θεωρείς εσύ σωστό, όχι αυτό που βολεύει τη μάζα.

Στο τέλος, οι περίεργοι είναι όσοι τόλμησαν να ζήσουν όπως θέλουν.

Οι κανονικοί άνθρωποι είναι απλώς όσοι δεν τόλμησαν τίποτα.